

Faglig læsning, digitale tekster og multimodalitet

I alle fag
Haderslev 12.12.13

SLIDES KAN HENTES FRA
<http://www.simon-skov-fougt.dk/main/foredrag/>

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougt
AARHUS UNIVERSITET

Refleksion: Mål

Alene
Hvad er dine forventninger til dagen?
Hvad forventer du at lære?
Hvad håber du bliver tydeligere?

Hvordan kan du bidrage til det?

Refleksion: Konsekvenser

Alene:
Hvilke konsekvenser har dine svar på Post-its 1-6 for din rolle som læsevejleder?

Program

Hvor skal vi hen?

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougt
AARHUS UNIVERSITET

Indhold

- Vekselvirkning mellem praktiske opgaver, oplæg og diskussioner
- Faglig læsning af digitale tekster
- Skærm læsning
- Web 2.0 i skolen/Digitale læremidler i dag
- Søgning på nettet
- Hjemmesideanalyse
- Kildekritik
- Multimodalitet
- Produktion og analyse

Indhold

- Førelæsning
- Indledning
- Hypertekstfortællinger
- Faglighed og it
- Digitale læremidler
- Genrer
- Læsning
- Multimodalitet
- Søgning på nettet
- Kildekritik
- Facebook
- Sms-noveller
- Didaktik
- Afslutning

Refleksion
Hvad er dine forventninger til dagen?
Hvad forventer du at lære?
Hvad håber du bliver tydeligere?

Formiddagspause ca. 10.30
Frokostpause ca. 12.00
Eftermiddagspause ca. 10.30

Hovedpointer

- Faglig læsning og skrivning
- Førelæsning
- Brug it, når det giver mening
- Produktion og analyse
- Teksterne er multimodale
- Undervisning i søgning
- Undervisning i kildekritik

Indledning

Det der digitalisering

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougt
AARHUS UNIVERSITET

Digitalisering

- "Radioen bliver bogens død" Edison 1012
- Teknologifetichisme
- Ubegrænsede muligheder
- Læringspotentiale?
- It → mennesker
- Mennesker → it
- Vi skal vælge begrundet
- TÆNK MÅL FØR MIDDEL

1. Hvad vil vi?
2. Kan it hjælpe?

Nye medier – ændret faglighed?

- ☐ Unge bruger i dag ca. 7.45 timer om dagen på it. (TNS Gallup 2011)
- ☐ Og 3 timer online
- ☐ Adgang til viden
- ☐ Forholde sig til det – og til den

Multimodalitet

- ☐ Modalitet vs. repræsentationsform
- ☐ Stemning

Lærerens opgave

- ☐ Faglig læsning i forhold til digitale tekster
- ☐ Relevans!
- ☐ It er en faktor
- ☐ Eleverne har adgang
- ☐ INTET godt ved it i sig selv.
- ☐ Undervisning bliver ikke god ved at bruge it

Hattie

It er IKKE svaret!

- ☐ Computere som supplement til lærerstyret undervisning (supplement, ikke erstatning)
- ☐ IKKE positiv effekt af it (0,29)
- ☐ Elever skriver længere og mere kvalificeret på computer
- ☐ Klar betydning, om eleverne arbejder sammen
- ☐ Elever skal have erfaring med gruppearbejde
- ☐ Feedback skal være indholdsrettet (Hattie 2009)

God undervisning

It er IKKE svaret!

- ☐ Målet er medborgere
- ☐ It skal understøtte de faglige mål.
Hvordan kan it bidrage til det?
- ☐ Inddrag it, hvor det er relevant
- ☐ Relationskompetence
 - ☐ Klasseledelse
 - ☐ Didaktik
 - ☐ Faglighed
 - ☐ It-kundskaber

PISA 2012

- ☐ Elever, der bruger iPads i skolen eller derhjemme, klarer sig dårligere i matematik, dansk og naturfag
- ☐ Indkøring (Morten Misfeldt, AAU)
- ☐ Undervisningen med er dårligere? (Fagligheden drukner i produktionsmål)
- ☐ Afløder opmærksomheden? (Jeppe Bundsgaard, AU)

It er IKKE svaret!

Lærerens opgave

It er IKKE svaret!

- ☐ It er en del af faget!
- ☐ Fag udvikler sig

Udvikling oppefra

- Normal udvikling i folkeskolen nedefra
- It kommer oppefra
- Mange illegitime, perifere deltagere
- SITES 1 (2000): Manglende udstyr - Fokus på teknologi
- I dag: Lærerne - Fokus på didaktik
- Men udstyret...

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

19

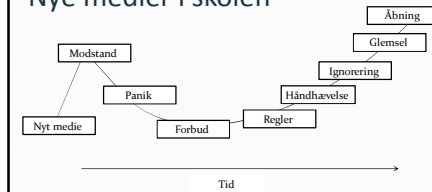
Forhistorien

Siden midt 90'erne: It- og efteruddannelses investeringer for milliarder
 4 bølger af "teknologi-fetiscisme"
 Pc, bærbar, iwb og nu ipads
 1972: Betænkning om edb-undervisning (fra udvalg nedsat af UVM 1970): Forslag om at indføre integreret edb i de almindelige undervisningsfag
 1984: Data (valgfrag)
 1990: Edb timeløst fag
 1992: Læruddannelsen: it i alle fag
 1993: Dimension i alle fag
 1995: Alle elever i grundskolen skal mestre moderne informationsteknologi
 1997: Sektornet (Skolekom)
 2002: EMU
 Lær It, Pædagogisk it-kørekort, It-springet, ITMF (2000-2004), ITIF (2003-2007) og nu 500-mio.-kr-puljen osv. Der er blevet brugt milliarder på det!
 2007: 75 % af lærerne har taget eller er i gang med det pædagogiske it-kørekort

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

20

Nye medier i skolen

Kilde: Gynther, Karsten (red.) (2000): Didaktik 2.0. København: Akademisk (p. 40)

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

21

Folkeskolens formål (§1)

- Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, **der forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem en forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling**

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

22

Digitalisering

- Netbank
- Også i skolen 2.0
- Bookning af skj-tider

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

23

Lærerens opgave

- Brug it, når det giver mening
- Ellers lad være!
- Fagdidaktisk reflekteret integration af it

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

24

Faghæfte 48

1. Informationssøgning og -indsamling
2. Produktion og formidling
3. Analyse
4. Kommunikation, videndeling og samarbejde

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

25

Refleksion

Alene eller med sidemanden

Hvad fik jeg ud af det? Hvad lærte jeg?
 Hvad fik det mig til at tænke på?
 Hvad vil jeg gerne vide mere om?
 Hvilke konsekvenser har det for min vejlederrolle?

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

26

Hypertekstfortællinger

Web 2.0 i dansk

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat
 AARHUS UNIVERSITET

Hyperteksthistorier

- Gå ind på www.simon-skov-fougat.dk
 - Klik på "Foredrag"
 - Klik på "Luboslav Hašek"
- Brug 5 min. på at læse/bestemme Peter Adolphsens hypertekstfortælling om **Luboslav Hašek**

Hyperteksthistorier

- Grupper på fire
 - Genfortæl for hinanden de forskellige historier, der er blevet læst.
 - Argumenter for jeres valg.
 - Hvad synes I om de andres historier?
 - Sammenlign personkarakteristikker
 - Hvilke ligheder og forskelle er der?
 - Hvorfor er der forskel på personkarakteristikkerne fra historie til historie? Hvad er det i teksten, der ændrer personkarakteristikken?
- Hvad synes I om måden at fortælle historier på?

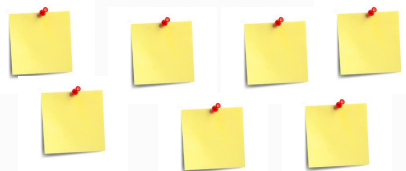
Hyperteksthistorier

- Give eleverne en forståelse af, hvad hypertekster er
- Lade dem skrive hypertekst-fortællinger selv
- Arbejde med deres narrative kompetence
- Arbejde med web
- Simon Skov Fougat og Thorkild Hanghøj: Helt på afveje. Alinea 2012

Hypertekstfortællinger

- Skitse til en hypertekstfiktion
- Vekselvirkning mellem produktion og analyse

Refleksion

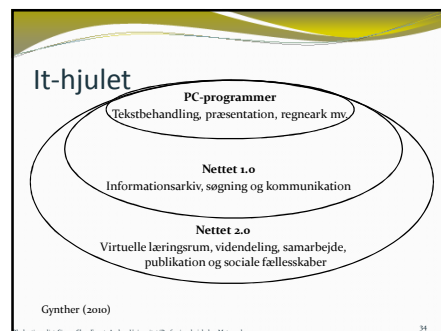
Alene eller med sidemanden

- Hvad fik jeg ud af det? Hvad lærte jeg?
- Hvad fik det mig til at tænke på?
- Hvad vil jeg gerne vide mere om?
- Hvilke konsekvenser har det for min vejlederrolle?

Faglighed og it

Hvor skal vi hen, du?

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat
AARHUS UNIVERSITET

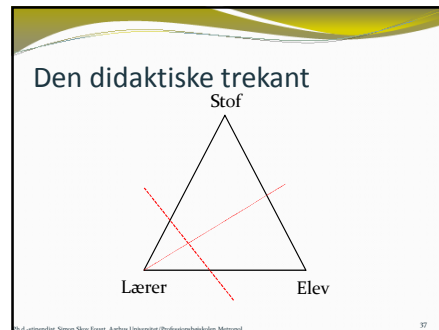

Web 2.0

- Brugerskabt (medskabende)
- Multimodalt
- Hypertekstuelt
- Interaktivt
- Facebook, Youtube, Wikipedia, Amazon.com, Google Earth, Google.docs

Skolen 2.0

- Uanede muligheder
- It er et dannelsesbegreb - en forudsætning for at være demokratisk medborger i et videnssamfund (Sørensen, Audon og Levinson 2002:21)
- To læreropgaver:
 - Relevans**
 - Forsøgsrapport som photostory?
 - Danish cities i en wiki?
 - CD-ord i dansk
 - Garageband i musik?
 - Blogge i Kristendom?
 - Artline i Billedkunst?
 - Virtuelle broer i matematik?
 - Undervisning i it**
 - Søgning
 - Kildekritik

Faglighed

- Faglighed = Fælles Mål
 - Dansk = Kundskaber og færdigheder
 - Matematik: Kompetencer
- Fælles Mål i undervisningen (Danmarks Evalueringsinstitut 2012)
 - "Lærerne glemmer fælles mål i undervisningen"
 - "Aktivitetorienteret undervisning" ("Hvad skal de lave?" vs. "Hvad skal de lære?")
 - "Fokus ligger på emner"
 - "Forventer, at det er integreret i lærebogsmaterialerne"

Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Faglighed

- Faglighed = udvikling af begreber, metoder og aktivitetsformer
- Faglighed er BEVIDST
 - at se med et særligt perspektiv på fænomener i verden
 - at anvende systematiske tilgange over for nye udfordringer
 - at kunne genkende noget nyt som noget kendt
 - at kende og kunne se sammenhænge i en kompleks verden (Bundgaard 2010)

Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

It-faglighed?

Med sidemanden

Hvordan er it en del af jeres faglighed?

Hvilke it-mæssige begreber, metoder og aktivitetsformer er knyttet til jeres fag?

Hvilke it-mæssige fagligheder anvender I selv?

Hvilket særligt it-perspektiv ser I på fænomener i verden med?

Hvilke systematiske it-tilgange over for nye udfordringer anvender I?

Hvad nyt inden for it genkender I som kendt?

Hvilke it-sammenhænge ser I i en kompleks verden?

Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Faglighed

- Er it faglighed eller hjælpemiddel?
- Besidder it "egenskaber, der kan bidrage til tilegnelse af fagligt stof"? (Levinson & Sørensen 2008)
- Gør papir?
- It: et midlertidigt kampagnebegreb (Blum Hansen & Bundgaard, 2013)
- Zig-zag: Produktion og analyse
- Castells: It er (en social aktør)
 - Vi skal bruge it, fordi det er en uomgængelig del af livet
 - Men vi skal bruge det med omtanke.
 - Når det giver mening

Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Faglighed

- 1. orden: **Kvalifikationer:** Faglig viden (fakta)
 - Elev skal kunne faget (basisfaglighed)
- 2. orden: **Kompetencer:** Brug, anvendelse
 - Elev skal kunne bruge faget
- 3. orden: **Faglige paradigmer:** Perspektivering
 - Elev skal kunne bruge ting, hun har lært gennem faget i sit møde med udfordringer i situationer
- 1. orden: Fagets stof og færdigheder
- 2. orden: Anvendelse af faget
- 3. orden: Situationer med udfordringer
 - hvor fagets metoder og vidensområde kan tages i brug

(Qvortrup 1998)

Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Faglighed

- Forståelse
 - Kende fakta
 - Vide, hvad fakta betyder
 - Forstå, hvordan fakta hænger sammen
 - Forstå, hvordan jeg forholder mig til de sammenhængende fakta.
 - Forstå, hvorfor de sammenhængende fakta er relevante for mig nu og her.
- Handling
 - Kunne en procedure
 - Vide, hvordan proceduren kan bruges
 - Vide, hvordan forskellige procedurer kan bruges sammen
 - Vælge, hvilke redskaber der skal bruges i en given situation
 - Forholde sig til om redskaberne er gode at anvende - om udgiften står mål med udbyttet

(Bundgaard 2010)

Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Læremidler og faglighed

- Valg af læremiddel er lig valg af faglighedsoptættelse
- Foregivet og reel faglighedsoptættelse
 - Målsætning
 - Indhold
 - Handlinger (Bundgaard 2010)

Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Træningsprogrammer

- Træningsprogrammer
- Behavioristisk læringssyn
- Pia Kjærsgaard i skolen (faglighed = stavning)
- Nakskov
- Haderslev
- Niveau 1
- Forældet læringssyn

Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Status

- It-messe på et seminarium, dec. 2012
- Sms og "Quizlet" i undervisningen...
- "Find den rette bøjning af esssen. Sms Tysk A eller Tysk B til 1239"
- Automatisk "evaluering": Flot arbejde/Det er ikke korrekt
- "Sjovt", "Motiverende", "Lærerigt", "Positiv effekt"
- Fokus på it
- Fokus på aktiviteter
- Fokus på multiple choice

Træningsspil

På banen

Introduktion

Hvad er På banen - Træn stavefærdigheder?

På banen - Træn stavefærdigheder er et online og offline træningsprogram, som er designet til at hjælpe børn med at lære, de aktiviteter med det samme spil, der er sat ind i en motiverende kontekst. Spilene er en kombination af stave og spil, der er sat ind i en motiverende kontekst. Spilene er en kombination af stave og spil, der er sat ind i en motiverende kontekst.

Edutainment/Serious games/Læringsspil

- "Udforske" verden for at finde et facit
- Global Conflicts
- Mingoville
- Dansklaskabet

Stavetræning

- Nationale og især internationale forskningsprojekter:
 - Jim Rice (1897): Intet forhold mellem staveniveau og tid (sætninger, dvs. i kontekst)
 - Oliver Comman (1902): Manglende stavetræning påvirker ikke stavning
 - W. Cook (1912): Staverregler effektløse. Kan ikke anvendes i kontekst
 - Donald Hamill et al. (1977) Effekt op til 3.-4. kl., herefter ikke
 - Stephen Krachen (2002): 3.-4. kl. elever, der ikke undervises direkte i stavning, staver dårligere end elever, der undervises men forskellen er fuldstændigt udlignet på 4.-5. klassetrin
 - KOMPIS-projektet i Slagelse (2010)

Faglig læsning og skrivning

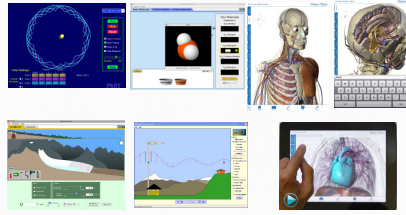
- Hvad så?
 - Læs!
 - I ALLE FAG
 - Skriv!
 - I ALLE FAG
 - Arbejd i meningsfulde sammenhænge - sammen!
 - I ALLE FAG
 - Fagligheden skal kontekstualiseres
 - I ALLE FAG
- Læsning og skrivning ude af kontekst hjælper ikke

Hvad kan it?

- Strukturere
- Organisere
- Simulere
- Producere
- Adgang til viden
- It kan ikke erstatte en lærer
- Og skal ikke erstatte en lærer

De store og de små ting

Se alt med simulationer

Video og billede

- Et besøg ved en å eller et vandhul
- Eleverne tager video/billeder af dyr

Ændret faglighed?

- Adgang til viden
- Nye medier og genrer i dansk - brug det, I kender
 - Viden om fortællinger
 - Viden om genrer
 - Viden om repræsentationsformer
 - Viden om kommunikation
 - Kildekritik
- Brug det, I kender, til at lære det nye at kende
- Remediering (Bolter & Grusin 1999)
- Kommunikative (kritiske) kompetencer
- Det receptive og det produktive: Analyse og produktion

Folkeskolens indhold (§5)

- Indholdet i undervisningen vælges og tilrettelægges, så det giver eleverne mulighed for **faglig fordybelse, overblik og oplevelse af sammenhænge**. Undervisningen skal give eleverne mulighed for at tilegne sig **de enkelte fag erkendelses- og arbejdsformer**. I vekselvirkning hermed skal eleverne have mulighed for at anvende og udbygge de tilegnede kundskaber og færdigheder gennem undervisningen i tværgående emner og problemstillinger

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

55

Refleksion

Alene eller med sidemanden

- Hvad fik jeg ud af det? Hvad lærte jeg?
- Hvad fik det mig til at tænke på?
- Hvad vil jeg gerne vide mere om?
- Hvilke konsekvenser har det for min vejlederrolle?

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

56

Digitale læremidler

Fagsprog

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat

AARHUS UNIVERSITET

57

Læringsparadigmer

Kilde: Erik Berner Telling og Paul Hord (2005): "Learning, Technology and Education Reform in the Knowledge Age."

Traditionelt	Nyt (oplysnings- og kommunikationsteknologi)
Indstruktionslæring	Vidensamfundet = Eksplosion i udviklingen af ny viden og tilgængeligheden
Skolens rolle i læring	Skolen er integreret i samfundet
Læreren er vidensressource	Læreren er medlærer
Udgangspunktet er information	Udgangspunktet er adgang til information
Læreren styrer	Læreren og eleven styrer
Curriculumstyrer	Eleven styrer
Læreren styrer	Problemløsningsorienteret
Klasserundervisning	Gruppenorienteret
Rutiner og træning	Spørgsmål og konstruktion
Fasttids	Åbent
Læring på skolen	Læring overalt
Formalundervisning	Kompetencebaseret
Forberedende elever til ungdomsuddannelse	Forberedende elever til livet
Fælles	Individuel
Elitistilrettelæggelse	Udvalgte elever
Test	Udvalgte elever
Træningsopgaver	Udvalgte elever
Læringsopgaver	Udvalgte elever
Er et objekt for undervisning	Er et objekt for undervisning
ELVEN MODTAGER	ELVEN MODTAGER

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

58

Læremidler og web 2.0

- Didaktisering
- Læremidler: Lærers nærmeste zone for udvikling (Illum Hansen)
- Web 2.0 er ikke didaktiseret.

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

59

Læremidler

- Ph.d. Jens Jørgen Hansen: Digitale læremidler
 - Semantiske læremidler
 - Funktionelle læremidler
 - Kognitive læremidler
 - Kommunikative læremidler
 - Kompenserende muliggør
 - Didaktiske læremidler

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

60

Semantiske læremidler	Didaktiske læremidler	Funktionelle læremidler
Google Books DR	Semifundatag.dk	Europeana
YouTube	Netundervisning.dk	Academy
Diverse lydbøger	Batterikampagnen.dk	Udvalgte
Diverse film	A piece of cake	MDM
Diverse computerprogrammer	emil.dk	Skype.com
Dokumentation af computerprogrammer	LEGO Education Wedo	Dokumentation af computerprogrammer på smart board
Picasahead.com	Metamorfosis.dk	Print
	Pengene i verden	Pengene i verden
	Class Online.dk	Class Online.dk
	Minidokumentar.dk	Minidokumentar.dk
	Film i skolen	Film i skolen
	EMU	CD ORC
	Værdsbyrd.dk	Sociale netværk i et netværk af netværk
	Licens til Vild med dansk	Dokumentation af netværk
	Stevnsravn, Hvidovre	Dokumentation af netværk
	Engelske grammatiklærere	Dokumentation af netværk
	Dokumentation af netværk	Dokumentation af netværk
	Netværk i skolen	Netværk i skolen
	Psykisk-kommunikation	Psykisk-kommunikation
	Kontakt (Kontakt)	Kontakt (Kontakt)
	Paradigmet	Paradigmet
	www.metamorfosis.dk	www.metamorfosis.dk
	Netværk i skolen	Netværk i skolen

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

61

Traditionel vs. ny læremiddelkultur

Traditionel	Ny
Faginstitutioner og professionelle voksne	Vilkårlige institutioner og - personer voksne
Forlag	Internetbaserede
Kommercielle	Brugergenererede, open source
Budgettunge	Gratis (reklame)
Vaner: Gatekeepers (bibliotekarer, it-chef)	Lettillgængelige - direkte adgang
Styret af sig selv	Deltagerstyret
Driftssikre	Usikker drift
Didaktiseret i forhold til Fælles Mål	Brugers informationskompetencer
Høj valideringsgrad	Usikker valideringsgrad
Ekstern didaktisering	Eleverne er meddidaktiske designere
Fx Lærebogen	Fx Wikipedia

Kilde: Gynther, Karsten (red.) (2010): Didaktik 2.0. København: Akademisk (p. 17)

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

62

Læremidler og læringsrum

Samme rum	Synkron tid	Asynkron tid
	Traditionel klasseundervisning Tavler og præsentationsprogrammer	Virtuelt læringsrum Videndeling
Forskellige rum	Virtuelt dialogrum Chat Telefon og video Samskrivningsprogrammer Mobiltelefon	Personligt læringsrum Web 2.0 Mobiltelefon

Kilde: Hansen, Jens Jørgen (2010): Læremiddellandskabet. København: Akademisk (p. 79)

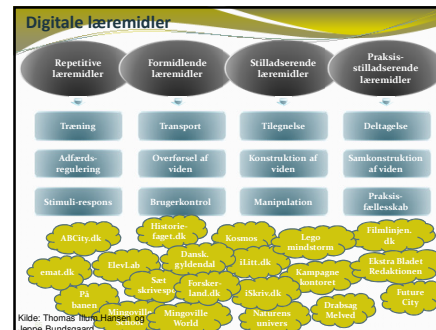
Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

63

Et fagsprog om læremidler

Niveau/ perspektiv	Makro	Mellem	Mikro
Kendetegn	Bidragere til at løse den samlede undervisningsopgave inden for et større fagligt område.	Bidragere til at løse den samlede undervisningsopgave for et afgrænset forløb.	Løser didaktiske delopgaver som fx at støtte analyse, formidle indhold, træne aktiviteter eller instruere i arbejdsfag.
Typen	Systemer, portaler og supplerende hjemmesider	Selvstudieforløb og undervisningsforløb	Opgaver, lærings spil, interaktive assistenter m.m.
Tid	År	Uger	Timer
Eksempler	Danskladskabet, Dansk Gyldendal.dk, iLitt.dk	Redaktionen - Ekstra Bladet, Filmminjen.dk	"Filmstudiet" (fra Elevunivers), "Artline" (fra Dansk Gyldendal.dk)

Kilde: Thomas Illum Hansen og Jeppe Bundsgaard

Repetitive læremidler

Læremidler til træning af simple rutiner, procedurer og fakta

Kilde: Thomas Illum Hansen og Jeppe Bundsgaard

Formidling læremidler

Læremidler til formidling af viden inden for et fag, fagligt område eller tværfagligt tema, fx historie, litteratur eller danske dyr.

Kilde: Thomas Illum Hansen og Jeppe Bundsgaard

Stilladserende læremidler

Stilladserende læremidler støtter elever og bygger et stillads op om deres refleksive erfaringer med et indhold inden for et fag, et fagligt område eller et tværfagligt tema.

Intertekstualitet: TÆTTERE PÅ GENREN

Kilde: Thomas Illum Hansen og Jeppe Bundsgaard

Praksisstilladserende læremidler

Praksisstilladserende læremidler støtter elever i at samarbejde og bygger et stillads op om løsning af virkelighedsnære problemer i et praksisfællesskab.

Kilde: Thomas Illum Hansen og Jeppe Bundsgaard

Refleksion

Alene eller med sidemanden
 Hvad fik jeg ud af det? Hvad lærte jeg?
 Hvad fik det mig til at tænke på?
 Hvad vil jeg gerne vide mere om?
 Hvilke konsekvenser har det for min vejlederdorrel?

Kilde: Thomas Illum Hansen og Jeppe Bundsgaard

Generer

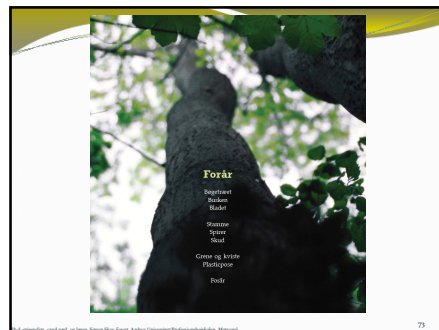
Kernedanskfaglighed

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat
 AARHUS UNIVERSITET

Generer

- ☐ Epik, lyrik og drama – og sagprosa
 - ☐ Fortælling
 - ☐ Novelle
 - ☐ Roman
 - ☐ ...
- ☐ Brug
 - ☐ Instruerende
 - ☐ Berettende
 - ☐ Fortællende
 - ☐ Informerende
 - ☐ Argumenterende
 - ☐ Manipulerende
 - ☐ Lyriske
 - ☐ Dramatiske

Kilde: Thomas Illum Hansen og Jeppe Bundsgaard

Genrer

- Jeg stjal en plade chokolade i Netto i går. Jeg var sulten og havde ingen penge

Genrer

- Biblioteksrykkerne

Peter S.A., dit fucking fjole
Nu har du læst dem igen, glømt at
afleveret en fucking bog til fucking
tiden hvis es. Du mangler for fanden
at afleveret "Oliver & Company".
Hvad helvede er det du ikke fatter,
du taber? Let roven og få bogens
afleveret senest i morgen kl. 12, ellers
smider vi dig og din søle familie.
Fra
Studebibliotek

Peter Jensen
Du har glemt at afleveret lidt materiale
407479111, 7874: Oliver & Company
Med venlig hilsen
Studebiblioteket

Genrer:
0-7: 1. og 2. eters afleveringsbøger: 5 kr.
8-14: 3. og 4. eters afleveringsbøger: 10 kr.
15-18: 5. og 6. eters afleveringsbøger: 20 kr.
Afleveringsbøger: 10 kr.

Genrer

- Genren er en forventning, en læsemåde og noget i teksten
- Genrer skal udforskes: Leg
- Vekselvirkning mellem produktion og analyse
- Men genrer skal kendes, før de kan sprænges

Refleksion

Alene eller med sidemanden
Hvad fik jeg ud af det? Hvad lærte jeg?
Hvad fik det mig til at tænke på?
Hvad vil jeg gerne vide mere om?
Hvilke konsekvenser har det for min vejlederrolle?

Læsning

Kernefaglighed

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat
AARHUS
UNIVERSITET

Faglig læsning i fagene

Med sidemanden
Hvad kendetegner fagernes tekster?

- Dansk
- Matematik
- Historie
- Samfundsfag
- Kristendom
- Fremmedsprog
- Biologi
- Geografi
- Fysik-kemi
- Billedkunst
- Håndarbejde
- Musik
- Idræt
- Sløjd
- Hjernekundskab

Den gamle læseformel

- Elbro: Læsning = Afkodning x Sprogforståelse
- Tagetage
- Skidepot
- Stilleben

En ny læseformel

Stationsforstanderen skiftede frakke til toget

Læseforståelse =
(Forlæsning + Aflæsning + Medlæsning) x
Ordforståelse x Tekstforståelse x Scenarieforståelse x
Kontekst x Læseform x Eget projekt
(Bundsgaard 2010)

Læseforståelse

- › Læseforståelse kan defineres som at udvinde og skabe mening ved at gennemse og samhandle med skreven tekst (Bråten 2007:45)
- › Hvis en læser ikke har begær efter at forstå plottet, er det meget hårdt og kedeligt at læse (Kjertmann 2010)

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

85

Skærmlæsning

- › Hårdt – pga. dårligt design (Wille)
- › *Læselighed* (eng. *legibility*). Dette aspekt har med tekstens optiske fremtrædelsesform at gøre. Det handler om hvor let det er at opfatte bogstaver, ord og tekstlinjer, og hvor let det er at følge teksten i et længere forløb. Det har således med perceptionen af skrifttegnene at gøre...
- › *Læsarhed* (eng. *readability*). Dette aspekt har med den sproglige formulering at gøre: ordvalg, konstruktion af udtryk, sætninger og perioder, syntaktisk kompleksitet, sammenhæng i fremstillingen m.v. Men også med graden af tilpasning af sproget til målgruppen, herunder faktorer som indforståethed, fagsprog, intertekstuelle referencer osv. (Wille 2004:215)

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

86

Læsehæmmere

- › Manglende kontrol over egen læsning (hvad, hvorfor)
- › Teksternes sværhedsgrad
- › Opgavernes sværhedsgrad
- › Mestrings
- › Lav indsats (Steffensen 2010)
- › Meningsfuldhed

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

87

Læsefremmere

1. Lærings- og kundskabsmål
2. Praktiske erfaringer – GØR
3. Elevautonomi (indflydelse - valg inden for rammer)
4. Interessante tekster
5. Strategiundervisning (læreren som model)
6. Samarbejde – roller
7. Ros (reel ros)
8. Evaluering
9. Lærerinvolvering (Ammarkud & Bråten 2010)

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

88

Faglig læsning i fagene

- › Førlæsning og forkundskaber: **Struktur**

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

89

Lav læseguides

- › **Læsevejledning og Møglindlæg til session 7:** Produktion og konsumtion af multimodale udtryk (22.10.13)
- › Begrebet multimodalitet er et problembar på dansk - og det skal vi forsøge at komme ind til kernen af i denne session.
- › Start med Strømme & Bråten (2007) som introducerende artikel. Læg dog særligt mærke til deres brug af begreberne *repræsentationsform* og *multimodalitet*.
- › Læs herefter Illum Hansen (2008) med multimodalitet for øje. Vær opmærksom på sammenhængen og forskellen på *repræsentationsform* og *modalitet*. Illum Hansen har valgt, at lyd ikke er en selvstændig repræsentationsform. Overvej under læsningen for og imod.
- › Næsten Lythand (2007), men da for dig selv sammenligner hendes forståelse af multimodalitetsbegrebet med Illum Hansen. Overvej modaliteternes *redundans* vs. *specialisering*. Brug herefter Selander & Keros som udgangspunkt for en blørefleksion over multimodalitetsbegrebet.
- › Indarbejd en definition på multimodalitet. Heri skal du behandle begreberne *multimodalitet*, *modalitet*, *mode* (engelsk) og *repræsentationsform*. I din indledning skal du komme med konkrete eksempler på dine velkender over begreberne, så vidt det er dig muligt.
- › Kommenter på en af dine medstudenteres indlæg. Forsøg så vidt muligt at finde en studerende, som har en anden opfattelse end din.
- › I undervisningen problematiserer og præciserer jeg multimodalitetsbegrebet i et indledende oplæg, hvorefter I kommer til at diskutere det med udgangspunkt i jeres bløglindlæg (speeddating).

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

87

Faglig læsning i fagene

- › En forudsætning for faglig læsning er, at læreren ved, hvad læsningen i faget er kendetegnet ved
- › Førlæsning og forkundskaber: **Struktur**
- › Lad være med at tænke i faglig læsning
- › Tænk i FAGLIG LÆSNING og SKRIVNING
- › Tuftte: Zig-zag-modellen
- › Vekselvirkning mellem produktion og analyse

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

89

Refleksion

Alene eller med sidemanden

- Hvad fik jeg ud af det? Hvad lærte jeg?
- Hvad fik det mig til at tænke på?
- Hvad vil jeg gerne vide mere om?
- Hvilke konsekvenser har det for min vejlederrolle?

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

89

Multimodalitet

Et enfant terrible

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst

AARHUS UNIVERSITET

Fortællinger

- ☐ Tid
- ☐ Sted
- ☐ Personer
- ☐ Konflikt
- ☐ Begyndelse
- ☐ Midte
- ☐ Afslutning

Højt på en gren en krage sad
Højt på en gren en krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
højt på en gren en krage sad.

Så kom en hæslig jæger,
- simsalabimbambasaladusaladim -
så kom en hæslig jæger hen.

Han skød den stakkels krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
han skød den stakkels krage ned.

Nu er den stakkels krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
nu er den stakkels krage død.

Johan Ludvig Heiberg (1799-1866)

Multimodalitet

- ☐ *Enfant terrible* i danskfaget
- ☐ Måde/modalitet/repræsentationsform/mode

Multimodalitet

Gruppediskussion: Hvorfor skal vi bruge tid på det?

Kragesangen
Multimodal redundans
Funktionel specialisering (Løvland)

Løvland

- ☐ Visual turn: Vi kommunikerer absolut ikke kun via verbalsprog
- ☐ *Norge: Multimodalitet er en del af norskfaget*
- ☐ *Danmark: Det bliver det også i danskfaget*

Multimodalitet

- ☐ Multimodalitet
- ☐ Modality = Måde
- ☐ Multimodalitet = Mange måder?
- ☐ Enheder som skaber mening på forskellige måder
- ☐ Hvad kalder vi disse enheder?
- ☐ Modaliteter? Det er lettere at se, at en tekst er multimodal, end at se hvilke modaliteter der er på spil (Beiten)
- ☐ Modality: Et særligt træk ved repræsentationsformen, måden repræsentationen forholder sig til det repræsenterede på
- ☐ Semiotic mode = Repræsentationsform
- ☐ Semiotic resource = måden, repræsentationsformen re-præsenterer på (fx farve)
- ☐ Kulturkontekst: Bøvs
- ☐ Repræsentationsform: Meningskabende, betydningshærende - fx skrift
- ☐ Måden, skriften er skrift på
- ☐ Måden, skriften er skrift på
- ☐ Måden, skriften er skrift på
- ☐ Måden, skriften er skrift på

Multimodalitet

- ☐ Multimodalitet
- ☐ Repræsentationsformer
- ☐ Semiotiske ressourcer

Repræsentationsformer

- › Re-præsenterer noget andet
- › Er et udtryk for noget andet
- › Et ord re-præsenterer fx en genstand
- › Mursten ◇

Seks repræsentationsformer

- › Kropslig
- › Genstandsmæssig
- › Billedlig
- › Diagrammisk
- › Sproglig
- › Symbolsk (Illum Hansen, 2012)
- › Lydlig?
- › Begrænsningens kunst

Lyd

- › Lyd er et bæremedium (skærm, papir)
- › Stemning
- › Tale
- › Musik
- › Stemning
- › Redundans eller funktionel specialisering?
- › Re-præsenterer et genstandsforhold
- › Ak-kompagnere en situation
- › Selvstændigt, fagligt indhold?
- › Re-præsenterer fx en periode (romantikken)
- › **BEGRÆNSNING**

Multimodalitet

- Var det multimodalitet?
- Billedet som repræsentationsform (semiotic mode)
- Farve som semiotisk ressource (måden, billedet er billede på ~ egenskab)
- Semiotic mode ikke lig modalitet

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Multimodalitet

- Meningsbærende enhed, repræsenterende et fagligt indhold = **Repræsentationsform**
- Multirepræsentationsformitet?
- Multimodalitet = Flere repræsentationsformer (semiotic modes)
- Modalitet = Semiotic mode?
- Semiotiske ressourcer – Måden

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Multimodalitet

- Multimodalitet
- Repræsentationsform (semiotic mode)
 - Antal (lyd)
 - Multimodal redundans
 - Funktionel specialisering
- Måde (semiotisk ressource)

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Multimodalitet

- Affordans: Potentiale
- Mursten
- Hus
- Kasteskyts
- Reol

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Refleksion

Alene eller med sidemanden

Hvad fik jeg ud af det? Hvad lærte jeg?
 Hvad fik det mig til at tænke på?
 Hvad vil jeg gerne vide mere om?
 Hvilke konsekvenser har det for min vejlederrolle?

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Søgning på nettet

Kernefaglighed

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst
AARHUS UNIVERSITET

Multimodalitet

- Re-præsentere et genstandsforhold
- Ak-kompagnere en situation
- Selvstændigt, fagligt indhold?
- Multimodal redundans
- Funktionel specialisering

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Søgning på nettet

Alene

Hvor mange unger får en ræv?

Er Kalundborg Kirke en domkirke?

Hvor mange grønlandske ord for sne findes?

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Søgning på nettet

- Går igen i alle fag
- Teknik
- Læsning
- *To be information literate, a person must be able to recognize when information is needed and have the ability to locate, evaluate, and use effectively the needed information (ALA 1989 § 3)*

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Søgeopgave

- **To og to**
- Er det korrekt, at Pepsi Cola kan anvendes som prævention?
- 1'erne søger i Google
- 2'erne observerer og noterer (hvad gør 1'erne)

lagttagelser

- Hvilke søgeord?
- Hvor længe læste søgeren resultatsiden?
- Hvilke links klikkede søgeren på?
- Hvor mange sider var søgeren inde på?
- Hvor meget læste hun?
- Lykkedes det?
- Hvorfor (ikke)?

Her går det godt

- PISA Elektronisk Læsning (2009)
- Danmark er det land i verden, hvor it anvendes mest i undervisningen i fagene

Men

- PISA Elektronisk Læsning (2009)
- Det går rigtig skidt
- Danske elever er under middel til elektronisk læsning
 - At finde oplysninger på websider
 - At vurdere og anvende oplysninger
 - At bruge programmer

Søgning på nettet

- AI forskning: Elever har svært ved at søge på nettet
- Kildelister/ressourcesamlinger

Søgning på nettet

- **Undervis i it**
- Identificere behovet for information
- **Forestille sig sitet**
- **Søgeord:** Søg med mindst tre ord

Fem indholdslæsestrategier

- **Surfing:** Hvor læseren flyder med teksten og lader producenten bestemme ruten eller følger den vej hun fanges af i øjeblikket.
- **Fokuslæsning:** Hvor læseren læser strategisk efter det hun søger
- **Overblikslæsning:** Hvor læseren danner sig et overblik over teksten foran sig
- **Skimming:** Hvor læseren læser teksten for at fornemme hvad den handler om
- **Nærlæsning:** Hvor læseren læser teksten

Søgeopgave

- **To og to**
- Gå på nyhedssites for at finde en historie, som er vinklet forskelligt
 - 2'erne går på nettet
 - 1'erne observerer og noterer (hvad gør 2'erne)
- **Surfing:** Hvor læseren flyder med teksten og lader producenten bestemme ruten eller følger den vej hun fanges af i øjeblikket.
- **Fokuslæsning:** Hvor læseren læser strategisk efter det hun søger
- **Overblikslæsning:** Hvor læseren danner sig et overblik over teksten foran sig
- **Skimming:** Hvor læseren læser teksten for at fornemme hvad den handler om
- **Nærlæsning:** Hvor læseren læser teksten

Læsning på nettet

- Måder at orientere sig på
- Ikke lineær
- **Centrallæsning:** Hvor opmærksomheden orienteres mod midten af skærmen
- **Periferilæsning:** Hvor opmærksomheden orienteres mod skærmens periferi
- **Lineær læsning:** Hvor skærmen læses fra det øverste venstre hjørne mod nederste højre

OBS

- Søg med et formål – det er afgørende at have et projekt

□ Motivation = Mål x Følelser x Handletilid
(Ford 1992)

Ph.d. candemol. Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

127

En ny læseformel

Læseforståelse =
(Forlæsning + Aflæsning + Medlæsning) x
Ordforståelse x Tekstforståelse x Scenarieførståelse x
Kontekst x Læseform x Eget projekt
(Bundsgaard 2010)

Ph.d. candemol. Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

128

Google det

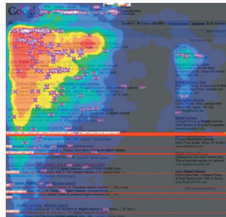
To og to

Hvor meget af indlandsisen er smeltet?
Er der særligt mange isbjerge der ryger af Grønland?
Er det et alvorligt problem?

Ph.d. candemol. Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

129

Googles gyldne trekant

Ph.d. candemol. Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

130

Intertekstuel genreviden

- En nyhedsartikel (fra aviser eller specialist-sites)
- En leksikonartikel, en faglig artikel, en studenteropgave
- Et offentligt site
- Et spørgsmål/svar-forum, et supportsite
- Et diskussionsforum, et community
- En populærkulturel side (idoler, celebrities, popbands, livsstil, porno/erotik, spil)
- Et kultursite (turist, film, museum, rejse, sport)
- En salgsside, en prissammenligner
- En personlig hjemmeside, en weblog, ferieminder, hobby
- En søgemaskine, et scam-site

Ph.d. candemol. Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

131

Tekstuel viden

- Sværhedsgrad, stil, jargon, slang, fremstillingsform
- For informelt sprog til at emnet behandles seriøst, eller for formelt til at det er til at forstå,
- For kort til at komme tilstrækkeligt i dybden med emnet, eller for fortællende til at være præcist
- For personligt til at være relevant
- For usikkert stilleje
- OSV.

Ph.d. candemol. Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

132

At vælge til og fra

- Fragmentoverblikslæsning
for at vælge fra
for at finde nye søgeord
- Fragmentlæsning
for at vælge til
ved at vurdere en potentiel tekst

Ph.d. candemol. Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

133

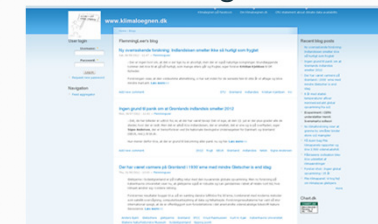
Kan den bruges?

- Overblikslæsning
- Fokuslæsning
 - Skimming
 - Nærlæsning
- Læsning af layout, design, struktur, professionalisme
- Kritisk læsning

Ph.d. candemol. Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

134

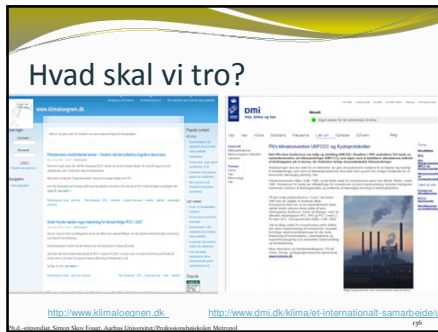
Overblikslæsning

Ph.d. candemol. Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

135

Hvad skal vi tro?

<http://www.klimasegnen.dk> <http://www.dmi.dk/klima/et-internationalt-samarbejde/>

Hvad skal vi tro?

To og to
Undersøg de to hjemmesider
Hvad skal man stole på?
Hvad skal man vide for at kunne afgøre det?
Hvad skal man kunne undersøge for at kunne afgøre det?

Multimodal læsning

Vurderingsprocessen

- En overblikslæsningsfase
 - hvor eleverne danner sig et hurtigt overblik over siden og evt. af links på siden og eventuelt forkaster den alene på det grundlag.
- En nærmere undersøgelse
 - hvor eleverne hele tiden må balancere mellem at være grundige og ikke bruge uforholdsmæssig lang tid på opgaven og hvor de kan anvende følgende kriterier:
 - Omfang,
 - æstetisk fremtrædelse,
 - tekstens fokus,
 - overskuelighed, og
 - tilgængelighed.

Referencer

- Hvor kommer din viden fra?
- Beskriv søgeveje
 - Forklar, hvorfor du valgte en given side
 - Forklar, hvorfor du ikke valgte en given side

Læseaspekter, fuldtekstsøgning

- Læse en potentiel tekst (förlæsning)
- Fragmentoverblikslæsning
- Fragmentlæsning
- Overblikslæsning
- Fokuslæsning
- Kritisk læsning

Søgning på nettet

- Lav et forfatterportræt af H.C. Andersen på 200 tegn (+/-10) til jeres elever.
- Bind opgaverne – prioritere og tage stilling

Fuldtekstsøgning i hverdagen

Med sidemanden

Hvordan kan man arbejde med fokus på og udvikling af kompetence i fuldtekstsøgning i hverdagen?

Beskriv en typisk indsats, gerne i faser.

Vend jer mod sidegruppen

Forklar dem enten om jeres didaktiske design/indsats fra før, eller om jeres plan for fuldtekstsøgning.

Refleksion

Alene eller med sidemanden

Hvad fik jeg ud af det? Hvad lærte jeg?

Hvad fik det mig til at tænke på?

Hvad vil jeg gerne vide mere om?

Hvilke konsekvenser har det for min vejlederrolle?

Kildekritik

Kernefaglighed

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat

AARHUS UNIVERSITET

Kildekrisk læsning

To og to

- Analyse af islaminfo.dk
- Multimodalitet
 - Multimodal redundans
 - Funktionel specialisering
- Repræsentationsform (semiotic mode)
- Antal (lyd)
- Måde (semiotisk ressource)

Affordans: Potentiale

Billedanalyse

- Hvad er islam?

Kommunikationskritisk analyse

- at **analysere** indhold (metafor, modalitet, deixis), udtryksmodalitet, platform og institution
- at kunne analysere **argumenter**
- at kunne spørge til **kommunikationssituationens** objekter og deltagere
- at kunne undersøge hvilke **modsetninger** der er på spil i en kommunikationssituation
- at spørge til initiators, producents, afsenders og distributørs **interesser, mål og forudsætninger**, samt
- at kunne sætte sig i den andens sted (**empatisk** kompetence) og
- at kunne vurdere konsekvenserne af en kommunikationssituation for deltagere og andre (**etisk** kompetence).

Analyse af hjemmesider

- Repræsentationsform: Tilstedeværelse eller fravær af vinkler
- Implicitte værdier eller ideologier
- Retorik: Hvordan henvender mediet sig til brugeren
- Aktiviteter
- Æstetiske virkemidler
- Indhold
- Virkemidler
- Henviisning til andre kilder
- Afsenderen

Sprog

- Præsuppositioner:
Hvornår er du holdt op med at slå din kone?
- Implikatur: *Kan du saltet?*

Integrerede reklamer

Svindelforsøg

Gamification

Kommunikationskritik

Grupper

- Hvad er de største udfordringer i forhold til kommunikationskritik i dag?
- Hvem har ansvaret?
- Hvad er læsevejledernes rolle?

Hjemmesider

- Kildekritik:
 - Jydsk Atomkraft A/S: <http://www.jydskatomkraft.dk/>
- Kildekritik (Hvad skal de lære?):
- Lad eleverne lave en falsk hjemmeside (Hvad skal de lave?)

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

194

Kildekritik

- Jakob Steen Larsen, chefkonsulent i Medierådet
- <http://www.youtube.com/watch?v=utWX8oe4ODk&feature=youtu.be>

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

195

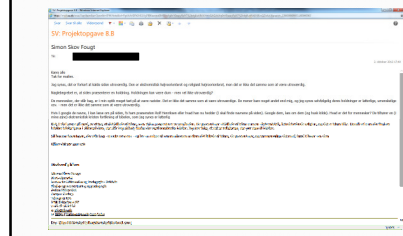
Kildekritik

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

196

Kildekritik

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

197

Kildekritik

- Husk at sandhed er et relativt begreb

- <http://www.simon-skov-fougat.dk/main/foredrag/kildekritik/>

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

198

Refleksion

- Alene eller med sidemanden
- Hvad fik jeg ud af det? Hvad lærte jeg?
- Hvad fik det mig til at tænke på?
- Hvad vil jeg gerne vide mere om?
- Hvilke konsekvenser har det for min vejlederrolle?

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

199

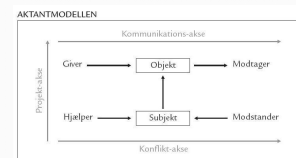
Facebook

Web 2.0 i dansk

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat
AARHUS
UNIVERSITET

Multimodal læsning

- Læsning på nettet er oftest multimodal
- Hvilken historie fortælles hvordan om Izabella på hendes Facebook-profil??

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

200

Repræsentationsformer

- ♣ Kroslig: Gestik og bevægelse
- ♣ Genstandsmæssig
- ♣ Billedlig: Film
Billeder
- ♣ Diagrammisk
- ♣ Sproglig: Skrift
Tale
- ♣ Symbolsk
- ♣ Musik/lyd

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

201

Facebook-fortællinger

- Hvad kan eleverne få ud af deres egne Facebook-profiler?
- Hvilke fortællinger laver de om sig selv online?
- Privat - skole

Facebook-fortællinger

- Fiktive Facebook-profiler - meddigtning
- Cecilias profil - Esbens profil
- Hvad skrives?

Facebook-fortællinger

- Fiktive Facebook-profiler - meddigtning
- Søren Jessen: Helt af sig selv

Refleksion

- Alene eller med sidemanden**
- Hvad fik jeg ud af det? Hvad lærte jeg?
 - Hvad fik det mig til at tænke på?
 - Hvad vil jeg gerne vide mere om?
 - Hvilke konsekvenser har det for min vejlederrolle?

Sms-noveller

It og medier i udskolingen

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougts

AARHUS UNIVERSITET

Sms-noveller

- Situationen, hvor sms modtages
- I kan næppe huske historien
- Faglig læsning i det digitale
- Det flygtige
- Nærlæsning
- Overblik

Sms-noveller

- Skriv selv
- Max 140 tegn pr sms.
- Sproget:
 - Korte uafsluttede sætninger
 - Forkortelser
 - Sammentrækninger
 - Engelske udtryk og tegn.
 - Navne forkortes til forbogstavet.
 - Diverse alternative stavemåder: cføli, c u, 2tal, knuz og najz.

Refleksion

- Alene eller med sidemanden**
- Hvad fik jeg ud af det? Hvad lærte jeg?
 - Hvad fik det mig til at tænke på?
 - Hvad vil jeg gerne vide mere om?
 - Hvilke konsekvenser har det for min vejlederrolle?

Didaktik

En afsluttende betragtning

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougts

AARHUS UNIVERSITET

Traditionelt paradigme

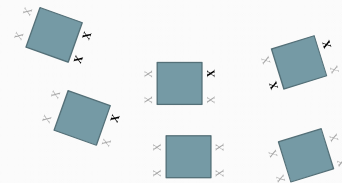
- Elementbaseret faglighed (Bundsgaard & Kühn 2007:28f)
- Faglighed=begreber
- Klasseundervisning
- Harpunspørgsmål(Haugsted 2005:26)
- Læreren taler 75 % af tiden (Dysthe 1997:36)
- 65% af eleverne tier (Haugsted 2005:69)

Skoleinspektør Simon Skov Fougts Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

174

Traditionelt paradigme

X

Skoleinspektør Simon Skov Fougts Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

175

Samtaleanalyse af undervisning

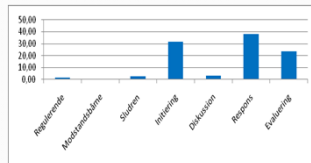
- Læreren taler over halvdelen af tiden (fx Hiebert et al. 2003)
- Lærersens spørgsmål er oftest lukkede (gæt, hvad læreren tænker)
- IRE
- Mundtlighed og erkendelse
- Diskussion
- Regulerende, Modstandsbårne, Sludren (Fougts 2011)
- Målet: Struktureret, fagligt udforskende dialog blandt eleverne

Skoleinspektør Simon Skov Fougts Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

176

Klasseundervisning

- Læreren taler

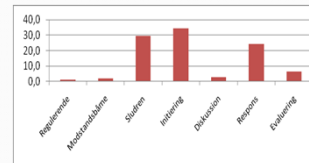
(Fougts 2011)

Skoleinspektør Simon Skov Fougts Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

175

Gruppearbejde

- Manglende styring

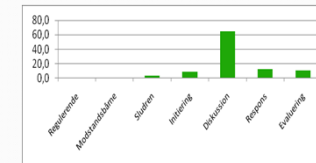
(Fougts 2011)

Skoleinspektør Simon Skov Fougts Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

176

Gruppearbejde

- Med styring

(Fougts 2011)

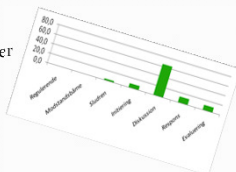
Skoleinspektør Simon Skov Fougts Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

177

Diskussioner

- Tre typer diskussioner
 - Disputerende
 - Kumulativ
 - Udforskende (Mercer 1995)

STYRING (STRUKTUR) ER ET NØGLEORD

Skoleinspektør Simon Skov Fougts Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

178

God undervisning

- Den bedste måde at lære på er ved at forholde sig til et problem i en meningsfyldt situation, som man vil løse i en social sammenhæng ◊ Scenariebaserede undervisningsforløb. (Bundsgaard, Misfeldt og Hetmar 2011, 2012)
- Det faglige skal kontekstualiseres meningsfuldt i meningsfyldte situationer – det skal anvendes meningsfuldt.
- Martin E. Ford: Motivation = Mål x Følelser x Handletillid (Ford 1992)

Skoleinspektør Simon Skov Fougts Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

179

Situationsdidaktik

- **Situationsdidaktik:** Planlægning, gennemførelse og evaluering af scenariebaserede undervisningsforløb, hvor fagligheden meningsfuldt kontekstualiseres og anvendes i en social og meningsfuld situation med et reelt produktionsmål (Fougts, in press)
- Situationer, hvor fagligheden indgår, i stedet for at tænke i isolerede fagligheder.
- Situationen skal give en meningsfuld klangbund for det, der skal læres.
- Nøgleordene er fælles praksis, meningsfuld kommunikation og et reelt produktionsmål.
- Det faglige skal således berettiges i situationer, hvor det i konteksten er logisk eller naturligt, at det finder sted i et fællesskab

Skoleinspektør Simon Skov Fougts Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

180

Spor gennem Australien

- **Situert læring: Tænk i situationer**
- I hvilke meningsfulde, sociale situationer indgår fagligheden meningsfuldt?
- *En gruppe unge danskere er gennem Ministeriet for Undervisning blevet valgt til at deltage i en 3-ugers udvekslingsrejse til Australien, arrangeret af Dansk-Australsk Forening*
- Hvorfor er du blevet valgt?
- Hvordan ser en turistbrochure om Australien og gode råd om bagage mon ud?
- Hvad viser jeres guide jer i Sydney?
- Hvad skriver jeres figur i postkortet hjem?
- Hvad ser I på museet om Australiens historie?

Projektorienteret undervisning

- Faglige begreber (definitioner (1. orden)
- Procedurer fra arbejdsgange (2. orden)
- Refleksion om fremdrift og sammenhæng (3. orden)

Projektorienterede udfordringer

- Fagligheden drukner i produktmål (Bundgaard 2008:2)
- 1) at få de faglige aspekter af arbejdet tematiseret når der er behov for det,
- 2) at kunne gennemskue hvad der er faglighed i, og
- 3) at kende alle de faglige metoder og den faglige viden som aktualiseres.

Situationsdidaktik

- Korte, afgrænsede perioder ◇
- Korte, opsamlende klassesamtaler ◇
- "Orienteret autonomi" (Jensen 2007)
- "Vurderingsfokus" (Fougat et al. in press)

Orienteret autonomi

- Spændet mellem lærerstyring og elevautonomi
- Det ønskes, at eleverne udvikler selvstændighed med det ansvar, det medfører
- Eleverne skal "orienteres" i projektorienteret undervisning i forhold til fagligheden
- Klare "pejlemærker" (Jensen 2007).

Vurderingsfokus

- Holistisk vurdering: "De røde stregers tyranni"
- "De skal lære det hele hele tiden"
- **Vurderingsfokus:** Fokus på udvalgte, faglige delområder – ikke det hele

Turistchef i Haderslev

- **Situert læring: Tænk i situationer**
- Turistchef i Haderslev
 - Flere og flere unge turister (skolerejser/lejrskoler)
 - Hjælp os med at lave et spændende turistsite
 - Steder at se
 - Gode ture
 - Områdets historie og natur
- Producer
 - Hjemmeside
 - Video
 - Brochurer osv.

Simuler

Turistchef
Ungschef
Journalist
Filmskaber
Forfatter
Læs op for dit barn
Køben en computer
Kommunikationsudgiver
Indendørs værelse
Tv-producer
Debat
Forfatter
Politisk parti
Virksomhedsleder
Planlæg en ferie
It-supporter
Ammøder
Kommune
Bog, webklassesbiler
Skole

Boganmeldelser

- QR-koder
- Eleverne skriver boganmeldelser
- Youtube – tekst - prezi
- Via QR-koder på forsiden af bogen kan andre elever læse/se en kort (max et min.) anmeldelse

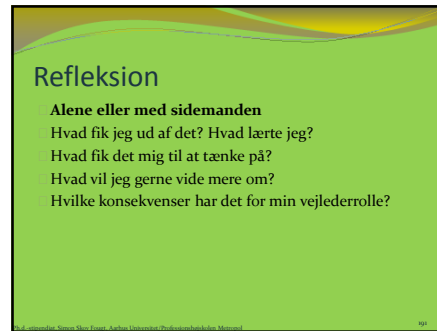

- ☐ Ministeriet for Børn og Undervisning har bestemt, at der skal udvikles en ungdomskulturkanon
- ☐ Dommerkomité
- ☐ I grupper diskuteres og præsenteres forslag
- ☐ En vinder kåres

- ☐ Ministeriet for Børn og Undervisning har bestemt, at der skal udvikles en ungdomskulturkanon
- ☐ Dommerkomité
- ☐ I grupper diskuteres og præsenteres forslag
- ☐ En vinder kåres

Ph.D.-stipendiat, Simon Skov Ege, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

190

Alene eller med sidemanden

□ Hvad fik jeg ud af det? Hvad lærte jeg?

☐ Hvad fik det mig til at tænke på?

☐ Hvad vil jeg gerne vide mere om?

□ Hvilke konsekvenser har det for min vejlederrolle?

Ph.d.-stipendiat, Simon Skov Ege, Aarhus Universitet/Professordisiplinen Metros

29

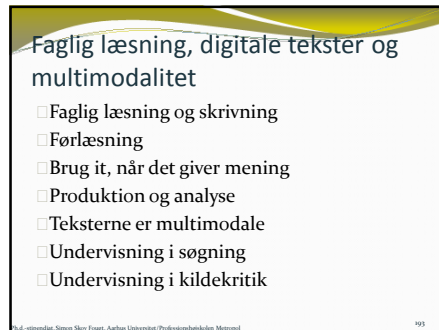

Faglig læsning af digitale tekster

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat

AARHUS
UNIVERSITET

192

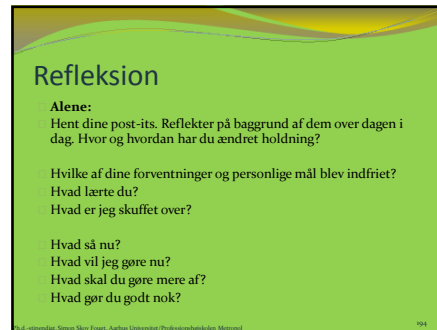

- ☐ Faglig læsning og skrivning
- ☐ Førlæsning
- ☐ Brug it, når det giver mening
- ☐ Produktion og analyse
- ☐ Teksterne er multimodale
- ☐ Undervisning i søgning
- ☐ Undervisning i kildekritik

- ☐ Faglig læsning og skrivning
- ☐ Førlæsning
- ☐ Brug it, når det giver mening
- ☐ Produktion og analyse
- ☐ Teksterne er multimodale
- ☐ Undervisning i søgning
- ☐ Undervisning i kildekritik

Ph.D.-stipendiat, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

193

□ **Alene:**

Hent dine post-its. Reflekter på baggrund af dem over dagen i dag. Hvor og hvordan har du ændret holdning?

☐ Hvilke af dine forventninger og personlige mål blev indfriet?

□ Hvad lærte du?

- Hvad er jeg skuffet over?

□ Hvad så nu?

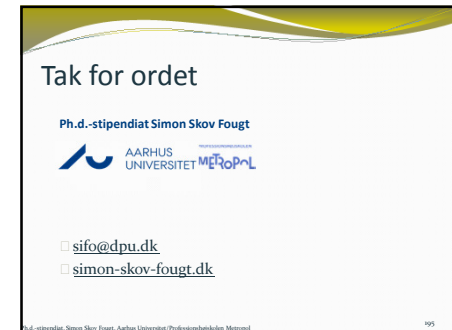
☐ Hvad vil jeg gøre nu?

☐ Hvad skal du gøre mere af?

☐ Hvad gør du godt nok?

Ph.d.-stipendiat, Simon Skov Frisvold, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

23

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst

 AARHUS
UNIVERSITET TRUFESKUNDRUGULLEN METROPOL

□ sifo@dpu.dk

□ simon-skov-fougat.dk

Ph.d.-stipendiat, Simon Skov Fossat, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

195

[illegible]

100 90 80 70 60 50 40 30 20 10 0

 Springer